

Cvičení č. 3

Zadání:

1. Plánování a příprava určeného modelového státu bude obsahovat:

- a) **Úvodní hodinu** s charakteristikou státu – všeobecný přehled.
- b) **Procvičovací hodinu, např.:**
  - Případovou studii – bude se týkat určitého očekávaného výstupu nebo konceptuálního přístupu, to znamená, vysvětlení určitého jevu, který má obecnou platnost. Příkladem je Migrace z venkova v Číně – viz prezentace v IS MUNI.
  - Vyhledáte text k příslušnému státu – článek z novin, časopisu, aktuální informace z internetu jakéhokoliv charakteru, popř. Video nebo jiný publicistický pořad. Vytvoříte přípravu na hodinu tak, aby si žáci dokázali uvědomit, o čem zmíněná informace je, jak si ji vysvětlit pomocí tvorby geografických otázek a hledání odpovědí.

2. Plánování a příprava určeného makroregionu bude obsahovat:

- c) Úvodní hodinu s celkovou charakteristikou regionu
- d) Procvičovací hodinu s hledáním souvislostí a faktů s vybranými tvrzeními před částí věnovanou zadanému makroregionu z učebnice Anděl a kol. Nová regionální geografie.

Poznámky na závěr:

- **Do úvodních hodin použijte co nejvíce mapu a úlohy s mapou. Dávají tomu regionu název, vysvětlují jeho polohu a vše, co tam patří.**
- **Promyslete si, jak by měl vypadat zápis proběhlé hodiny – tedy to je zejména to, co si představujete, že by měli žáci umět. Na tento závěr si pak do přípravy vytvoříte dílčí cíle, které budou konkrétní a měřitelné.**

Použité zdroje – Podpory v IS MUNI:

- Tvorba přípravy na výuku;
- Učebnice geografie pro ZŠ – slide – příp. Studie - migrace-Čína;
- Standardy indikátory – příklady tvorby dílčích cílů;
- RVP ZV – 2021 – očekávané výsledky
- Vaše rozbory učebnic
-

Ukázka:

Využívám materiálů, které máte v ppt.

ÉTUDE DE CAS

Les contrastes du peuplement en Chine

La Chine est le pays le plus peuplé du monde (1,3 milliard d'habitants). La répartition de la population est très inégale sur son territoire, et l'exode rural ne fait qu'augmenter ces inégalités.

Vocabulaire
exode rural (un) : départ massif des habitants des campagnes vers les villes.

2 L'exode rural

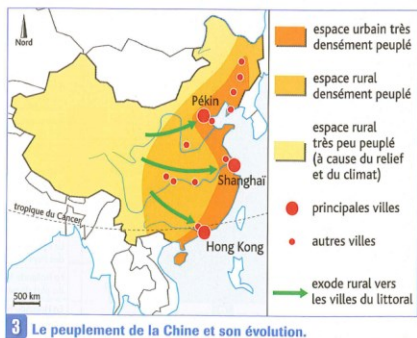
Depuis le milieu des années 1990, mon père se plaignait régulièrement de notre pauvreté.

Finalement, nous sommes partis, mon père et moi, ainsi qu'une vingtaine d'autres personnes des villages proches du nôtre.

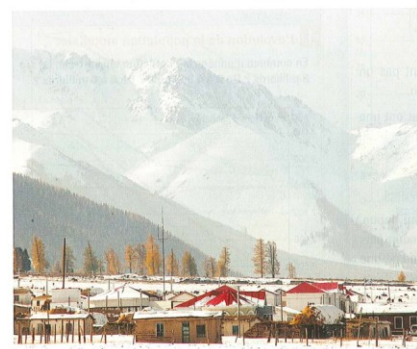
Dans les villages, la terre ne pouvait plus nous nourrir.

Partir pour Shanghai, c'était espérer trouver un travail, et aussi un salaire que l'on enverrait aux femmes et aux enfants restés au village.

D'après S. Fize, La Promesse de Shanghai, 2006.

4 La ville de Shanghai.

5 Un village du Xinjiang.

Questions

Mettre en relation les documents

- Doc. 1, 4 et 5** Quelles sont les densités de population des lieux photographiés ?
- Doc. 2 et 4** Citez la phrase du texte qui donne la raison du départ pour Shanghai.
- Doc. 2 et 3** Comment l'exode rural est-il montré sur la carte ?

Rédiger

- Rédigez un petit texte qui explique :
  - dans quel espace se concentre la population chinoise ;
  - pourquoi cet espace accueille toujours plus de personnes.

Učební úloha – na čem se to učí!

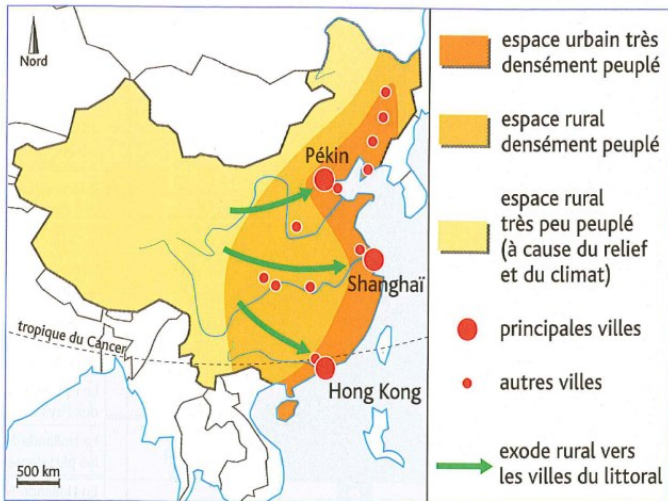
- Jaká je hustota obyvatelstva fotografovaných míst (1,4,5).
- Najděte větu, která uvádí důvod odchodu do Šanghaje (2,4).
- Jak je na mapě znázorněná migrace lidí z venkova (2,3).

Upravte

- Napište krátký text, který vysvětluje:

- V jakém prostoru se koncentruje čínská populace;
- Proč tento prostor přitahuje stále více lidí.

Zdroje ke zpracování: K otázce č. 1. a 3. a 4.

3 Le peuplement de la Chine et son évolution.

Obr. č. 1 Scenery of Hemu Village Xinjiang

Obr. č. 2. Scenery of Hemu Village of Kanas in Xinjiang

(Zdroj k obr. 1. http://www.china.org.cn/travel/2013-03/04/content_28122736_2.htm
 a k obr. 2. http://www.xinhuanet.com/english/2021-07/28/c_1310092473_5.htm)

Obr. č. 3 Hong Kong (Zdroj: <https://www.discoverhongkong.com/us/index.html>)

Učební text č. 1 Rešková K., Hulíková, K. (2013). Napříč Čínou za prací. Dostupné z <https://www.prirodovedci.cz/geograf/clanky/napric-cinou-za-praci>.

K otázce č. 2.

Mluvíme-li o migraci nebo obecně o stěhování obyvatel, můžeme rozlišovat migraci vnitřní (vnitrostátní), vnější (mezistátní) nebo dokonce mezikontinentální. Rozhodnutí o změně bydliště bývá ovlivněno mnoha faktory. Přesuny obyvatel uvnitř státu jsou často motivovány snahou najít lepší a výnosnější práci. Za zaměstnáním putují lidé hlavně z venkovských oblastí do měst. Důsledkem je vznik chudinských čtvrtí – slumů –, známých třeba z okrajových částí měst v jižní Americe.

Vidina zlepšení ekonomické i sociální situace je také důvodem masivních migračních proudů v Číně. Tento fakt bývá médií připomínán v souvislosti s čínským Novým rokem, který pro řadu rodin představuje jedinou příležitost k setkání během celého roku.

V Číně se totiž mnohdy **stěhují za prací jen ekonomicky aktivní rodiče**, zatímco děti zůstávají v původním bydlišti. Jako důvod bývá udáván systém registrace obyvatel používaný čínskými úřady. V jeho rámci je například přístup ke vzdělání či lékařské péči omezován pouze na lokalitu, kde je daná rodina nebo domácnost evidována.

Migrující pracovníci jsou proto v Číně často považováni za ilegální migranty ve vlastní zemi a je pro ně výhodnější, když potomci zůstávají v místě své registrace – obvykle ve vesnici, odkud rodina pochází. Výchovu a péči o děti tak přebírá starší generace. Dochází k situacím, kdy rodiče bydlí a pracují většinu roku ve městech, zatímco **o jejich syny či dcery se starají prarodiče**. Výdělek přitom nemusí být zrovna nejvyšší. Rodiče pak žijí ve velmi skromných podmínkách a mzdu posílají domů.

Řada dětí je zvyklá, že matku a otce vidí asi tak často jako námořník pevninu. Není neobvyklé, že se rodina setkává jen při oslavách čínského Nového roku. Po tak dlouhém čase pochopitelně trvá, než si děti opět zvyknou na své rodiče. Než se tak stane, rodiče už mnohdy zase odjíždějí.

Lidé jsou však odhodláni poskytnout potomkům co nejvíce prostředků, které jim usnadní přístup ke kvalitnímu vzdělání – i za cenu dlouhodobého odloučení. Odhaduje se, že v Číně žije převážnou část roku **odděleně od rodičů asi 16 milionů dětí**.

Pohled na šanghajskou čtvrť Pchu-tung. Zdroj Wikimedia Commons, autor J. Patrick Fischer, licence Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported.

Jejich rodiče směřují za prací ponejvíce k východnímu pobřeží Číny, do oblasti Pekingů a Šanghaje. Tato migrace patří k nejvýznamnějším přesunům obyvatel nejen na území Číny, ale i v celosvětovém měřítku. Klesá kvůli ní počet zaměstnanců v zemědělství, zatímco ve službách a průmyslu se zvyšuje. Od dělníků je pak vyžadována maximální produktivita, často s minimálním odpočinkem. Ovládání pracovní síly je zcela v rukou vlády.

Dělníci, hlavně ti odloučení od svých rodin, jsou pro firmy velice výhodní. Mohou se nerušeně soustředit na práci, aniž by byli rozptylováni rodinným životem či snad společenským vyžitím. A přes veškeré „nelidské“ podmínky jsou ochotni svou nevýhodnou pozici snášet. Zaměstnání si totiž velice váží a nechtějí o něj přijít. Nezřídka pracují bez řádných smluv, bez znalosti svých práv, bez jakéhokoliv pojištění i ostatních podmínek, které jsou pro člověka z vyspělých zemí zcela samozřejmé. Firmy mají možnost chabého postavení zaměstnanců řádně využívat. Uvědomují si to a také tak činí.

Život **pracovních migrantů** v Číně tedy není vůbec lehký. Tamní podmínky se dají jen těžko porovnávat s evropskými, na něž jsme zvyklí my. Nicméně i tradiční čínská populace prodělává postupné změny a vývoj. Nejmladší generace Číňanů projevuje stále výrazněji svůj nesouhlas s praktikovaným registračním systémem a s jeho důsledky. Do budoucna tak můžeme předpokládat, že se situace bude zlepšovat. V zemi, která má nespočet továren na výrobu nejrůznějšího zboží, je to ovšem běh na dlouhou trať.

Doplňující text: Zdroj: Obruča, D. (2019). Vnitřní migrace – přehlížený fenomén, který mění svět.

Dostupné z <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vnitri-migrace-prehlizeny-fenomen-ktery-meni-svet>

....

Z venkova do měst

Velkým tématem vnitřní migrace je stěhování z venkovských oblastí do velkoměst. V době industriální revoluce se tento trend objevil v západní Evropě, dnes výrazně ovlivňuje situaci v rozvojových zemích. **Ekonomické důvody** obecně bývají považovány za hlavní motory migrace. Tuto domněnku podporují studie z mnoha různých zemí. Hovoří se o tom, že lidé migrují do oblastí, kde je větší možnost *získat práci nebo větší příjmy či přístup k trhu*. Často se množství migrantů *mění v závislosti na zaměstnání nebo míře vzdělání*. Stejně jako v případě mezinárodní migrace i vnitřní migranti *mnohdy posílají část vydělaných peněz svým rodinám nebo rodiny v chudých oblastech finančně podporují migraci některého svého člena*, aby si v nové destinaci zvýšil šanci pracovního uplatnění.

Především vnitřní migraci nejchudších vrstev není možné dobře monitorovat a vzhledem k absenci bariér jaké představují státní hranice a odlišné právní systémy, mohou chudí lidé v rozvojových zemích

migrovat za prací relativně jednoduše. Z těchto důvodů často nejsou zmapovány životní podmínky ani počet obyvatel chudinských slumů, protože mnoho lidí zde žije jen omezenou dobu a není nikde registrováno. Velké množství vnitřních migrantů bývá politiky v rozvojových zemích přehlíženo a počet příchozích nebývá dostatečně zohledněn ani při výstavbě nových městských čtvrtí a infrastruktury. Ve finále tedy ekonomicky motivovaná migrace migrantům žádné výrazné benefity přinášet nemusí, protože migranti čelí radě obtíží spojených s nekoncepčním rozvojem, znečištěním, špatnou hygienou či nedostatkem prostoru.

Míra ekonomické migrace roste v době ekonomického růstu. Ve Spojených státech, které jsou známy vysokou mobilitou svých občanů, se míra vnitřní migrace výrazně snížila ve třicátých letech dvacátého století, tedy v době ekonomické krize. V Japonsku se následkem industrializace a navázání na západní trhy spustil tak výrazný migrační trend, že z původně agrární společnosti se stala země, kde polovina více jak stamilionové populace žije ve třech městských oblastech. Masivní migrace a urbanizace ve zmiňované Číně a Indii nastala až v relativně nedávném období, kdy se tyto země více otevřely světovému trhu. Odvrácenou stranou migrace způsobené ekonomickým růstem je fakt, že většinou vede k prohlubování ekonomických rozdílů mezi regiony. Růst je tedy patrný většinou jen ve městech, do kterých lidé přicházejí. Naopak venkovské oblasti, které se vylidňují, se často dostávají do ještě větších ekonomických problémů.

Útěky před suchem i tradicemi

V poslední době je stále více diskutovaná migrace motivovaná **klimatickými změnami**. Lidé odchází například z venkovských regionů, *kde došlo k tak výraznému úbytku vody, že zemědělská produkce již nedosahuje vyhovujících výnosů*. Lidé tedy trpí nedostatkem potravin obstarávaných tradičními způsoby života a vyráží hledat štěstí někde jinde. Výzkum ve Vietnamu ukázal, že mnoho tzv. **environmentálních migrantů** sama sebe považuje spíše za **migranty ekonomické**, protože jsou motivováni vidinou vyšších výdělků než v místě původu. To, že za nemožností obživy často stojí právě změny životního prostředí a klimatu, bývá přehlíženo. Ve statistikách proto environmentální důvody mohou vypadat jako mnohem méně významné, než důvody ekonomické. Ve skutečnosti se tyto důvody velmi často překrývají a mohou mít dalekosáhlé důsledky. Environmentálně motivovaná vnitřní migrace z venkova do měst přispěla například k prohloubení sociálních problémů vedoucím k Arabskému jaru a následným konfliktům.

Důvody ke stěhování do měst nemusí nutně být motivovány jen vyhlídkami na **lepší živobytí**, ale také **lákavou změnou životního stylu**. V konzervativnějších zemích se člověk příchodem do města může vyvázat z některých kulturních či rodinných tradic. Například v indických městech je díky moderněji smýšlející populaci a větší anonymitě potlačována role kastovního systému, méně časté jsou zde i sňatky vyjednané rodiči novomanželů. Přitom v řadě venkovských oblastí Indie jsou sňatky z lásky či sňatky mezi příslušníky rozličných kast stále vnímány jako zcela nepřijatelné. Ve městech se také lidé spíše dostanou k lepšímu vzdělání a mnoha různým službám, ale i k volnočasovým aktivitám, jež na venkově nejsou známé či dokonce ani myslitelné. Městský životní styl je pro některé skupiny obyvatel natolik lákavý, že se pro přestěhování do města rozhodnou i tehdy, kdy si po ekonomické stránce nepolepší. Odchod z venkova nemusí být motivován pouze malými výnosy ze zemědělství, ale prostě jen pocitem, že práce v zemědělství je zkrátka nudná a příliš náročná.